

Montserrat Brugués Domènech i Xavier Llimona Pagès, nomenats Socis d'Honor de la ICHN

El dijous 14 de maig, en el marc de l'Assemblea General de la Institució Catalana d'Història Natural (ICHN), la Dra. Montserrat Brugués i el Dr. Xavier Llimona van ser nomenats Socis d'Honor de la ICHN.

En el cas de la briòloga Montserrat Brugués i Domènech, la distinció reconeix la seva trajectòria científica excepcional dedicada a l'estudi dels briòfits, així com l'aportació rigorosa, constant i generosa al coneixement de la biodiversitat vegetal.

Va glossar la seva trajectòria Alejandro Juárez Escàrio que començà agraïnt al Consell Directiu de la ICHN haver-li donat la possibilitat de glossar la figura de la Dra. Montserrat Brugués i Domènech, en el seu nomenament com a Sòcia d'Honor de la Institució:

«Parlar de Montserrat Brugués és parlar d'una figura clau en la història de la briologia tant als Països Catalans com a tota la península Ibèrica. La seva trajectòria, que s'inicià als anys 70 i s'estén fins avui, representa un dels pilars fonamentals en el desenvolupament del coneixement dels briòfits del nostre territori, liderant la recerca briològica al nostre país en l'actualitat.

És evident que resumir tota la seva carrera en pocs minuts és pràcticament impossible. Tot i això, intentaré destacar alguns dels aspectes més significatius de la seva aportació científica a la briologia.

Montserrat Brugués es va formar a la Universitat Autònoma de Barcelona, on ha desenvolupat la seva carrera acadèmica com a professora titular de botànica. Ja des dels inicis, va mostrar el seu entusiasme per la briologia.

Entusiasme, en les seves paraules, encomanat per la insigne briòloga, la doctora Creu Casas, la seva mentora, amb qui la doctora Brugués va col·laborar sempre estretament.

Els seus primers treballs es publiquen a mitjans dels anys setanta, en un context en què la briologia espanyola estava experimentant un notable impuls gràcies a la tasca pionera de la doctora Creu Casas.

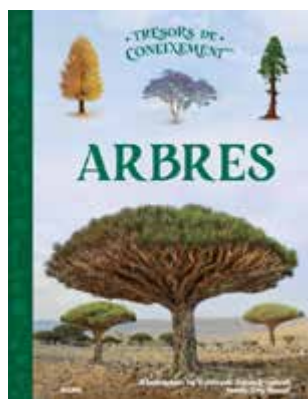

Carme Rossell, Alejandro Juárez en representació de la Dra. Brugués, Xavier Llimona i Antonio Gómez-Bolea.

Concretament, l'any 1974 començà a publicar els resultats de les seves investigacions amb aportacions a la brioflora catalana i espanyola. Aquests treballs ja mostraven el seu interès per la recerca d'espècies rares o amb distribucions singulars, i l'atenció als hàbitats més particulars.

L'any 1975 és doctora per la Universitat Autònoma de Barcelona, amb una tesi centrada en la «Flora briològica dels estrats del Buntsandstein de la cordillera costero catalana», treball posteriorment publicat a la revista *Revue Bryologique et Lichénologique*. En aquest estudi, de gran importància,

Arbres. tressors de coneixement. SIMON TREADWELL i TONY RUSSELL. Editorial Blume. 2026. 80 pàgines.

estableix un model de treball que combina la geobotànica amb la briologia pura.

Durant els anys següents, la seva producció científica s'intensifica notablement, demostrant en les seves publicacions el seu interès per multitud d'aspectes: morfològics, reproductius, distribució dels briòfits, i ampliant el coneixement de la brioflora de regions fins aquell moment poc o gens estudiades al llarg de tota la geografia peninsular i balear, així com elaborant instruments bibliomètrics fonamentals per a la recerca, com les compilacions de *Referències bibliogràfiques* sobre la flora briològica hispànica.

Als anys vuitanta arriba una etapa de plena maduresa científica. En 1983 inicia, juntament amb les doctores Casas, Cros i Sergio el projecte *Cartografia de Briòfits* finançat per l'Institut d'Estudis Catalans, amb l'objectiu d'elaborar mapes de distribució geogràfica d'espècies de briòfits de la península Ibèrica, les Illes Balears, les Canàries, les Açores i Madeira. Entre 1985 i 1996 es publiquen quatre fascicles d'aquesta cartografia, que després continuaria en format electrònic amb més de 500 espècies cartografiades, esdevenint una eina de referència.

En aquesta època, juntament amb Howard Crum, descriu una nova espècie per a la ciència: *Acaulon casasianum* Brugués & H.A.Crum, en homenatge a la seva mestra, Creu Casas. Aquesta serà la primera de diverses espècies noves descrites per a la ciència per la Montserrat Brugués, fet que representa el reconeixement internacional de la qualitat de la seva recerca.

Una altra contribució destacada en aquest període és la seva participació activa en l'obra col·lectiva de gran abast, *Història Natural dels Països Catalans*, dirigida pel Dr. Ramon Folch. Aquesta obra, publicada per Enciclopèdia Catalana, va suposar la primera síntesi moderna del coneixement sobre els briòfits en l'àmbit dels Països Catalans.

Si hi ha un tret que defineix la trajectòria de la Dra. Brugués és la seva capacitat per establir xarxes de col·laboració. Ha treballat sistemàticament amb Creu Casas i Rosa Maria Cros entre d'altres investigadors, al laboratori de briologia de la UAB, però també estableix sinèrgies amb briòlegs de tota Espanya. Forma part de la Sociedad Española de Briologia des de la seva fundació l'any 1989, de la qual ha estat tesorera i de la qual és membre d'honor.

La seva capacitat de treball amb investigadors internacionals també es reflecteix a la seva obra. Molt prolífiques són les seves col·laboracions amb la briologia portuguesa, on destaquen els seus treballs amb la doctora Cecília Sérgio, però també ha col·laborat amb altres investigadors de renom com Heinjo During o Gerard Dirkse dels Països Baixos, Rene Schumacker de Bèlgica, o el nord-americà Howard Crum entre d'altres.

A partir dels noranta, a més, Brugués combina la seva activitat investigadora amb la formació de noves generacions de briòlegs.

Aquesta tasca docent i de mentoria es reflecteix en moltes de les seves publicacions, compartides amb múltiples col·laboradors, assegurant així la continuïtat de l'escola briològica catalana. Les *Aportaciones al conocimiento de la flora briológica española*, una sèrie de nòtules que s'inicien als anys setanta i continuen fins al segle XXI, són un excel·lent exemple d'aquesta manera de treballar col·lectivament.

Un aspecte que cal destacar en la trajectòria de Montserrat Brugués és la seva preocupació per la conservació dels briòfits. L'any 1992 participa en un estudi sobre briòfits amenaçats de Monegros publicat a Biological Conservation, i dos anys més tard, juntament amb Cecília Sérgio i altres col·legues, publica la *Lista Vermelha dos Briófitos da Península Ibérica*. Aquest treball va posar sobre la taula la necessitat de protegir aquest grup sovint oblidat en les polítiques de conservació. Des d'aleshores, ha continuat actualitzant aquests llistats vermells. L'any 2006 publica, juntament amb Sérgio, Cros i Casas, *La Llista Vermella* i una llista actualitzada de briòfits de la península Ibèrica, i més recentment, l'any 2019, participa en la publicació *Addicions, correccions i comentaris a la Llista Vermella de briòfits de la Península i les Illes Balears*.

Entre la infinitat de treballs científics publicats per la Montserrat Brugués, cal destacar sens dubte la seva participació com a coautora en els 2 volums de la *Flora dels Briòfits dels Països Catalans* i el posterior *Handbook of mosses of the Iberian Peninsula and the Balearic Islands*, aquest últim actualitzat fa menys d'un any. Aquestes obres recullen de manera exhaustiva el coneixement actual de la morfologia, sistemàtica, ecologia i distribució dels briòfits dels Països Catalans i de les moltes de la península Ibèrica i Balears i suposen una eina essencial per la classificació taxonòmica de briòfits. Val a dir que la *Flora dels Briòfits dels Països Catalans* va rebre el premi Crítica Serra d'Or de Recerca l'any 2002.

També és responsable, juntament amb altres companys, de la magna obra *Flora Briofítica Ibérica*. Aquesta obra col·lectiva representa la culminació de dècades de recerca sobre els briòfits de la península. La Dra. Brugués va ser pionera d'aquest treball a l'any 1982, amb el seu estudi monogràfic de l'*Orden Polytrichales en España. Ensayo para una flora briológica española*. Brugués ha estat coordinadora d'aquesta obra i editora de diversos volums, sent l'autora responsable de 38 gèneres, com *Ceratodon*, *Dicranum*, *Campylopus* o *Sphagnum*.

Cal destacar, per altra banda, que Montserrat Brugués ha sabut adaptar el seu treball a les noves tecnologies. A partir de l'any 2009, impulsa la versió electrònica de la *Cartografia de briòfits* i els catàlegs electrònics de briòfits de Catalunya, Balears i l'Espanya peninsular, disponibles en línia, accessibles a qualsevol persona interessada, gràcies al treball fet per la doctora Brugués en col·laboració amb els investigadors Elena Ruiz i Llorenç Sáez.

(Continua)

Així mateix, és responsable juntament amb Elena Ruiz, del Banc de dades dels briòfits de Catalunya, que forma part del projecte Banc de dades de biodiversitat de Catalunya i, a més a més, col·labora en altres projectes com l'Atlas de la flora dels Pirineus, que permet consultar via Internet els mapes de distribució de les espècies de briòfits presents als Pirineus.

Aquests recursos electrònics representen un llegat digital que permetrà que les generacions futures continuïn aprofundint en el coneixement d'aquest grup d'organismes tan fascinants com sovint ignorats.

De l'incansable treball de la doctora Brugués no només tenim les seves publicacions, sinó també un llegat d'incalculable valor en forma de mostres herboritzades de briòfits, en l'herbari de la Facultat de Ciències, actualment incorporat a l'herbari BCN que està dipositat al Centre de Documentació de Biodiversitat Vegetal de la Universitat de Barcelona. Aquest herbari, amb prop de 64.000 espècimens de briòfits i 10 espècimens tipus, és l'herbari de briòfits més important de la península Ibèrica, i la Dra. Brugués és una de les principals col·lectores i la principal responsable del mateix en traspassar la doctora Casas.

Si féssim un balanç de la trajectòria de Montserrat Brugués, hauriem de destacar tres grans aspectes: en primer lloc, la seva contribució al coneixement dels briòfits, amb prop de 150 publicacions, incloent-hi articles en revistes científiques i de divulgació, llibres, cartografies i catàlegs, descripció de noves espècies per a la ciència i primeres cites, liderant els treballs sobre briòfits a la península des del traspàs de la doctora Casas. En segon lloc, la seva tasca com a integradora del coneixement, a través de la participació en grans obres de referència i, en tercer lloc, el seu compromís tant amb la conservació, com amb la formació de nous investigadors.

En definitiva, la doctora Montserrat Brugués és una figura central de la briologia peninsular. Aquella noia que va començar als anys setanta la seva carrera col·laborant amb Creu Casas s'ha convertit amb els anys en la màxima autoritat en briòfits del nostre territori, i el més destacable és que continua activa, treballant amb la mateixa passió de sempre.

La seva obra, fruit de més de cinquanta anys de dedicació, continuarà sent, sens dubte, un referent imprescindible per a tothom que s'interessi per aquests petits però fascinants organismes, que són els briòfits».

El Dr. Xavier Llimona i Pagès és reconegut per la ICHN per la seva trajectòria científica excepcional i el seu compromís constant amb l'estudi, la defensa i la difusió del

coneixement de la natura, molt especialment en els àmbits de la micologia i la líquenologia. Llimona també fou president de la ICHN els anys 1990 i 1991. Antoni Gómez-Bolea glossa la seva trajectòria:

«Promotor de la criptogàmia i en particular del coneixement dels líquens i els fongs a Catalunya, donem a continuació una visió general de la seva activitat científica i docent, i de la relació amb la Institució, que justifiquen sobradament aquest reconeixement.

Un breu preàmbul històric de la ICHN farà més entenedor l'encaix de Xavier Llimona amb la Institució. Fundada el 3 de desembre de 1899 amb un clar decantament per l'excursionisme, fa que la seva trajectòria en els primers anys no sigui gaire diferent de la d'algunes entitats excursionistes dedicades a l'espeleologia o altres aspectes de les ciències naturals. L'evolució posterior fa que a partir de 1912 o 1914 aparegui com a societat científica dedicada a l'estudi de les ciències naturals, i a partir de l'any 1915 va constar com a filial de l'Institut d'Estudis Catalans (Camarasa, 2000). En els seus estatuts actuals destaca que és una associació de caràcter científic que promou l'estudi i la conservació dels diferents components

del medi natural i difon els coneixements obtinguts. També diu que el català és la llengua pròpia de la ICHN.

La primera relació que ens consta de Xavier Llimona amb la ICHN és de l'any 1968, quan, ja llicenciat, va assistir a la sessió que presidia el Dr. Oriol de Bolòs. A aquesta sessió només assistiren 8 persones, era

l'època que la Institució just es despertava de la postguerra. La resta d'assistents: l'estudiant Xavier Niell, Timoteu Botey i Francesc Masclans socis de la Institució d'abans de 1936, i Creu Casas, Suzanne Davit i Ramon Puig, a més d'Oriol de Bolòs que participaven en les reunions de botànics des de 1945 o 1946 (Camarasa, 2000). Tornant del període en què va estar dedicat la Universitat de Múrcia, que va comprendre des de 1977 a 1982, Xavier Llimona va ser nomenat vicepresident de la ICHN els anys 1983 i 1984 (elegit el 26.04.83. i el 22.03.84, respectivament), i posteriorment president els anys 1990 i 1992 (elegit el 27.02.90 i el 13.02.91, respectivament).

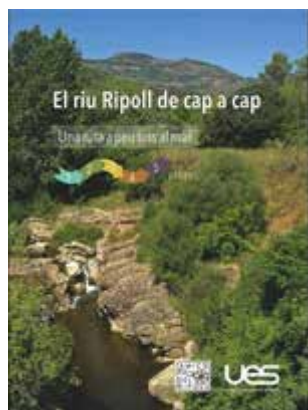
El treball de camp ha estat la base de tota la recerca científica portada a terme per Xavier Llimona. Excursions per tota Catalunya i per la resta de la península Ibèrica amb visites puntuals a altres indrets més llunyanos. Les

El llibre interactiu dels ocells. PACO TORRES i DAVID PERPIÑÁN. 2026. 75 pàgines.

Atlas natural del Montserratí. Diversos autors. Editorial Papers d'Estrassa. 2026 44 pàgines.

El riu Ripoll de cap a cap. Una ruta a peu fins al mar.
Editors: Amics del Ripoll i Unió Excursionista de Sabadell. Coordinació: Francesc Macià. Editorial La Il·lar del llibre. 2026. 260 pàgines.

La vida siendo una araña.
FERNANDO CORTÉS-FOSSATI. Editorial Tundra. 2026. 338 pàgines.

notes a les seves llibretes de camp, les fotografies i el material recol·lectat, depositat en un herbari que ara conté milers de plec, són la base per identificar les espècies i aplegar dades noves ecològiques, sovint amb mesures nocturnes de l'adaptació dels líquens a ambients subdesèrtics.

Com a deixeble d'Oriol de Bolòs, el primer centre del seu interès científic va ser l'aplicació de la metodologia sigmatista a l'estudi de les comunitats de criptògames, primer de líquens i després de fongs, en l'àmbit mediterrani i de muntanya. Aquesta labor exigia resoldre diversos problemes taxonòmics, i permetia descobrir espècies no detectades abans, i en bastants casos, noves per a la ciència.

Les prospeccions inicialment centrades en els líquens es van ampliar i finalment es van decantar cap als fongs. Aviat va ser evident el poc coneixement que es tenia de les espècies mediterrànies, i aquesta inestabilitat taxonòmica deixà en *standby* l'estudi de les comunitats, exceptuant el component fúngic dels estepars, un bon model per a la fitocenologia i la fenologia dels fongs mediterranis.

Ha publicat més de cent noranta treballs científics, principalment sobre líquens i fongs mediterranis i pirinencs. Té descrites nombroses noves espècies per la ciència tant de fongs com de líquens i fongs liquenícoles. Ha dirigit més de quaranta projectes de recerca, entre els quals destacaria la sèrie de projectes, iniciats l'any 1990, relacionats amb la flora liquènica de la península Ibèrica i les Illes Balears.

Com a docent va iniciar la seva carrera a la Universitat de Barcelona l'any 1965. Fou professor agregat i catedràtic a la Universitat de Múrcia entre els anys 1977-1982. Torna a la Universitat de Barcelona l'any 1982 com a catedràtic, fins a la seva jubilació. Actualment, és professor emèrit de la Universitat de Barcelona. Ha dirigit quasi una vintena de tesis doctorals.

Impulsor dels estudis de criptogàmia, va dirigir i redactar un ampli resum dels coneixements en aquest camp als Països Catalans (volums 4 i 5 de la *Història Natural dels Països Catalans*).

És membre de la Secció de Ciències Biològiques i membre numerari de l'IEC des del 1992. Participà en el manifest per un veritable procés de normalització lingüística a la Catalunya independent (manifest Koiné, publicat el 31 març 2016). Membre de la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona des de 2009. Membre fundador i expresident de la Societat Catalana de Micologia. Membre fundador i expresident de la Sociedad Española de Lichenología.

La seva activitat ha estat reconeguda amb diversos premis: Premi Prat de la Riba de l'IEC, pel volum 4 de la *Història Natural dels Països Catalans* (1986); medalla de plata de l'OPTIMA (Organization for the Phyto-Taxonomic Investigation of the Mediterranean Area) (2001) i medalla Narcís Monturiol al mèrit científic i tecnològic de la Generalitat de Catalunya (2006). També té el reconeixement de la comunitat científica, que li ha dedicat un mínim de 12 espècies i dos gèneres, i va ser inclòs en el treball biogràfic *Fifty influential lichenologists* (Kärnefelt, 2009).

Parlant del futur, Xavier Llimona veu primordial la formació de professors i investigadors que ampliïn les capacitats dels mestres que han de formar als nostres joves.

En resum, Xavier Llimona és una persona amb una sensibilitat de naturalista força transversal, a qui podem definir com a liquenòleg, micòleg i botànic, que ha estat fidel als principis estatutaris de la Institució, fent progressar científicament al país i formant un elenc de deixebles molt actiu en tots els camps de la criptogàmia a Catalunya, però també a Múrcia i Alacant. La ICHN en nomenar-lo Soci d'Honor ha volgut mostrar el seu agraïment per tota la seva activitat desenvolupada i en reconeixement de la seva trajectòria científica i cívica». ■

Referències

- Camarasa, Josep M. 2000. *Cent anys de passió per la natura: una història de la Institució Catalana d'Història Natural, 1899-1999*. - (Memòria: 14).
- Kärnefelt, Ingvar. 2009. *Fifty influential lichenologists*. In *Diversity of Lichenology - Anniversary Volume* (pp.291-380). Bibliotheca Lichenologica 100. Publisher: J. Cramer, Berlin & Stuttgart.

Assemblea General de socis i sòcies de la ICHN

Assemblea General de socis i sòcies de la ICHN

A continuació de l'acte de nomenament de Socis d'Honor es va dur a terme l'Assemblea General de socis i sòcies de la ICHN, entre d'altres, es van aprovar les línies generals d'actuació de la ICHN i els comptes de l'any 2025. Pel que fa a l'elecció de nous càrrecs del Consell Directiu cal destacar el relleu de la Tresoreria, que ocuparà Josep Garcia-Moreno. L'Assemblea i el Consell Directiu van agrair a Marc Vilella els seus anys de dedicació al càrrec.

La composició del Consell Directiu, després de la votació, és la següent:

Presidència: Carme Rosell Pagès; Vicepresidència: Dolors Vinyoles Cartayà; Secretaria: Jan Tomàs Perarnau; Tresoreria: Josep Garcia-Moreno Marchán; Vocals: Esther Garcés Pieres, Albert Tarragó Pérez, Ignasi Cebrian Ester, Joan Martí Molist, Joan Pino Vilalta, Jordina Belmonte Soler, Juli Pujade Villar, Margarida Genera Monells, Sandra Saura Mas. ■

La consellera Sílvia Paneque visita la ICHN

El 25 de juny passat, la ICHN i l'IEC van rebre la visita de la consellera de Territori, Habitatge i Transició Ecològica de la Generalitat, la Hble. Sra. Sílvia Paneque. La trobada va tenir lloc a l'IEC, seu de la ICHN, on les presidentes de l'IEC i de la ICHN, Teresa Cabré i Carme Rosell Pagès, respectivament, van rebre la consellera. Tot seguit, es van traslladar al despatx de la Presidència de l'IEC, on la consellera va signar al llibre d'honor de la institució.

Posteriorment, es va celebrar una reunió de treball on van exposar les principals línies de treball i la implantació territorial de la ICHN, gràcies a més de 1.150 socis i sòcies, dinou entitats adherides, sis delegacions i vuit grups de treball.

Amb més de 126 anys de trajectòria, la ICHN actualment duu a terme 14 projectes d'estudis, recerca i conservació, 8 projectes de seguiment de biodiversitat i 2 projectes de restauració ecològica. En la reunió es van presentar breument el projecte DoNAT,

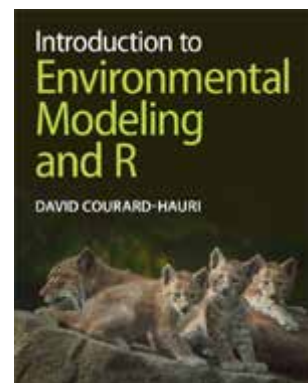
resseguint el camí de les dones naturalistes dels Països Catalans, el Catàleg de la biodiversitat de Catalunya, que entronca amb el projecte Biogenoma; el projecte Investigant i conservant la Xarxa Natura 2000 i la novetat de l'adquisició de terrenys i restauració dels Prats de Montsuar.

Pel que fa als Prats de Montsuar, és una iniciativa impulsada per la Delegació de Terres de Ponent de la ICHN en col·laboració amb l'Ajuntament d'Ivars d'Urgell i el suport de Generalitat de Catalunya i té l'ob-

jectiu d'adquirir finques per portar a terme la restauració ecològica. L'espai conté Hàbitats d'Interès Comunitari com les comunitats halòfiles de sòls d'humitat molt fluctuant i la vegetació gipsícola ibèrica. També té especial interès botànic, amb algunes espècies en perill d'extinció com *Limonium costae*, *Gypsophila tomentosa* L. i *Sonchus crassifolius* Willd.

La visita de la consellera va concloure amb un recorregut per la Casa de Convalescència. ■

Environmental modeling and R. DAVID COURARD-HAURI. Editorial Cambridge University Press. 2026. 272 pàgines.

Delegació de la Garrotxa i del Ripollès

Sortida al riu Fluvià a Besalú de la Delegació de la Garrotxa i del Ripollès

El diumenge 21 de juny vam celebrar una sortida matinal pel riu Fluvià als voltants de Besalú i Beuda en el marc del projecte de posar en valor aquest espai protegit que forma part de la Xarxa Natura 2000. A causa de la calor que va superar els 33° C en algun moment, els dos guies, Rafa Carbonell i Mike Lockwood, van estar acompanyats d'un grup petit de només quatre persones. L'objectiu era conèixer alguns dels ocells i libèl·lules del riu i del bosc de ribera exposar que, tot i contenir nombroses espècies al·lòctones com el negundo (*Acer negundo*), té una comunitat faunística d'alt d'interès.

Inicialment, ens vam centrar en el cant dels ocells i vam quedar contents en sentir claríssimament les notes aflautades de molts oriolos, a més dels cants del rossinyol bord, el tallarol de casquet, el cargolet, el rossinyol i el tudó, i els reclams del pica-soques blau, la mallerenga carbonera i el pardal roquer. Vam comentar l'eficàcia de l'App *Merlin* a l'hora d'identificar i recordar els cants dels ocells. A la resclosa, amb vistes sobre el riu vam observar dos milans negres, que segurament tenen un niu a la vora, un blauet i un berrat pescaire.

Aigües avall vam travessar el riu sobre un passallís que va resultar un bon lloc per observar un grapat d'espècies de libèl·lules presents a les basses d'aigües que s'hi queden retingudes. Vam poder estudiar un tallanassos petit (*Onychogomphus forcipatus*) des de prop, groc i negre com un taxi de Barcelona, i un mascle de pipa aureolada (*Trithemis kirbyi*), d'un vermell brillant i només present a Catalunya des de 2012 arran d'una expansió ràpida a partir del continent africà. Un mascle de l'emperador blau (*Anax imperator*) patrullava sobre les aigües, i

Observant ocells a la represa de Besalú

(Continua)

Pardalejar. Els ocells de Catalunya al teu abast. ÀLEX SASTRE. Editorial Rosa dels Vents. 2026. 240 pàgines.

moltes polaines lívids (*Platycnemis latipes*) voltaven per la vegetació.

Inevitablement, en un espai tan alterat, la conversa va girar al voltant de la presència d'espècies al·lòctones, tant de flora com de fauna. Aquest tram del riu pateix de la presència del visó americà, del cranc del riu americà, del coipú, de la tortuga de Florida i molt visiblement del *black bass*, un peix depredador que fa estralls entre la fauna autòctona.

Finalment, vam continuar fins a una sèquia que alimenta la fàbrica de paper on la qualitat d'aigua és un xic millor que al riu en si, que de vegades rep aigües no tractades de la depuradora del poble de Besalú. Aquí vam observar a través del telescopi un mascle de la libèl·lula (*Calopteryx haemorrhoidalis*) sobre una branqueta al costat de l'aigua. Per

acabar, vam pujar al camp del costat del riu i buscàvem sense èxit l'oreneta cua-rogenca que en Mike havia observat uns minuts abans. Aquesta espècie està en expansió a Catalunya i fa no gaire ha començat a criar per la zona del Fluvià. Per la calor vam decidir no anar a observar dos dels seus nius a un pont sota l'autovia. ■

Tallanassos petit (*Onychogomphus forcipatus*)

Grup de treball Brioli, Grup d'estudi dels briòfits i líquens dels Països Catalans

Brioli participa en una activitat del Congrés Mundial d'Arquitectura UIA 2026

El 19 de juny passat el grup Brioli va participar en una activitat del Congrés Mundial d'Arquitectura UIA 2026 que enguany s'ha celebrat a Barcelona.

L'activitat va ser sol·licitada a Alichenology i al grup Brioli-ICHN per part de la iniciativa de Simulaa, Anna Jankovic i Andre Bonnice, de la Universitat de Melbourne.

En la jornada varen participar 17 arquitectes d'arreu del món, amb l'objectiu de conèixer els briòfits i els líquens, les biodermes que colonitzen de forma inexorable totes les superfícies exposades a l'atmosfera.

El lloc escollit per aquest treball al matí, va ser el monestir de Pedralbes, que és un espai emblemàtic per al nostre grup, donades les recerques prèvies realitzades sobre els líquens que colonitzen les teulades i el claustre.

Per part del grup Brioli-ICHN van participar la Dra. Isabel Álvaro, especialista en briòfits, i els Drs. Antoni Gómez-Bolea, Nèstor Hladun, Esteve Llop i Alichenology/Maria Josep Chesa, especialistes en líquens.

A la tarda, vam treballar als laboratoris de la Facultat de Biologia de la Universitat de Barcelona, observant en l'àmbit microscòpic diversos espècimens de briòfits i líquens, per

comprendre millor les seves característiques i relacions amb els elements arquitectònics.

Bioprotecció versus biodeteriorament van ser una de les temàtiques més treballades en la jornada, donat que les biodermes, en funció de la seva composició i de les condicions climàtiques, poden protegir els materials i el patrimoni arquitectònic, així com aportar també beneficis per a l'ecosistema urbà.

El nostre agraïment al Museu Monestir de Pedralbes, especialment a la Dra. Anna Castellano per la col·laboració amb el grup Brioli-ICHN, així com pel seu interès i aplicació de la recerca de briòfits i líquens al patrimoni arquitectònic. Així mateix, volem també

reconèixer la col·laboració de la Facultat de Biologia de la UB, en especial al Dr. Esteve Llop, per haver acollit la iniciativa i obrir les portes dels fantàstics laboratoris per aquesta jornada internacional sobre briòfits i líquens.

Agraïm a la Institució Catalana d'Història Natural tot el suport i col·laboració en aquesta activitat i, també, a l'arquitecte Pol Mensa Biosca la seva col·laboració en la interpretació de les explicacions i la millor transmissió de coneixements al grup.

Podeu consultar la [presentació de Brioli](#) al congrés. ■

La percepció de la natura que no veiem

El 14 de març passat, es va celebrar la 99 sessió de la Societat Catalana de Fotògrafs de Natura (SCFN). Consistí en la conferència impartida per la companya Montse Bayés al Museu Arxiu de Vilassar de Dalt, seguint amb la política d'expandir les activitats de la Institució per tot el territori català.

Albert Masó va fer la presentació de l'acte explicant que des de ben petita la Montse ha sabut que el seu objectiu era doble: treballar en biologia i practicar la mirada fotogràfica. Per això es va llicenciar en Biologia per la UB i des de sempre intenta reunir els seus principals interessos: la microbiologia i la fotografia macro.

És autora del projecte «La bellesa de la natura que no veiem», una iniciativa que vol donar una nova mirada per observar la natura que no solem apreciar. Relaciona art i ciència per descobrir, a través de la curiositat, una part del món microbià que ens envolta.

És un projecte que va començar el 2023 i des de llavors s'han realitzat diferents exposicions i xerrades divulgatives amb la col·laboració de diferents experts.

Durant la conferència mostrà, amb espectaculars imatges, l'excel·lent bellesa dels creixements de fongs i una captivadora

Montse Bayés durant la conferència. Foto: Albert Masó

seqüència audiovisual que va fer volar la imaginació de tots. Va ser una conferència entre la ciència, la fotografia i l'art.

Al final s'obrí el torn de preguntes, que van ser moltes perquè el tema va despertar força interès. En acabar, Jordi Chamagué va fer un recorregut per l'exposició «Alaska, la darrera frontera», situada a la sala gran del museu. ■

La natura d'Aragó, una sessió centenària

El 19 de maig passat, es va celebrar la sessió núm. 100 de la Societat Catalana de Fotògrafs de Natura (SCFN). Consistí en la conferència impartida per José María Cereza, Chema pels amics, sobre la natura que tenim aquí al costat. Va ser una activitat organitzada conjuntament amb ASAFONA, l'associació aragonesa de fotògrafs de Natura. Es tracta d'una entitat amb la qual tenim molt bona relació, ja que des de la seva fundació, ara fa precisament 25 anys, hi hem anat a fer conferències a la seva seu de Saragossa. Sovint aprofitàvem la col·laboració amb cursos en el Centre de Tecnologies Avançades de la mateixa ciutat.

Chema Cereza en plena acció. Foto: Albert Masó

Albert Masó va fer la presentació de l'acte explicant que, des de ben petit, Chema va militar i fundar grups naturalistes realitzant estudis, censos i protecció d'animals i plantes, abans de llicenciar-se en veterinària. Membre de la SEO (Sociedad Española de Ornitología), participà en anellaments i rutes ornitològiques. Col·laborà amb l'Institut de Estudios Altoaragoneses i és autor/coautor de llibres, com ara *Espacios Naturales de Aragón: excursiones y vivencias*, *Naturaleza de Aragón: su fauna y su flora*, *Sierra Menera*, *El valle de Benasque: naturaleza y excursiones* i *Montañas vividas* (del Pirineu), entre d'altres. Ha realitzat exposicions i publicat fotos a diverses revistes i a la Red Natural de Aragón. Membre fundador d'ASAFONA, actualment és membre del Consejo de Protección de la Naturaleza de Aragón, entitat que assessora el govern d'Aragó en temes mediambientals.

A la xerrada mostrà un amplíssim ventall dels tresors naturals que tenim tan a prop, demostrant un extraordinari coneixement que compartí amb tots abans, durant i després de la conferència. Ho acompanyà amb nombroses recomanacions i amb espectaculars imatges. Només destacarem, a títol d'exemple, un parell de temes que ha viscut de primera mà. Un és la cabra pirinenca

Joan Cadevall i Diars. ÀNGEL MANUEL HERÁÑEZ CARDONA. *Mil·lulles*, núm. 12. Editorial Flora Catalana. 2026.

Investigadores, pioneres i activistes pel medi ambient a Catalunya. Dones extraordinàries que han canviat el món. SÒNIA GARCIA GIMÉNEZ i MARTA BELLVEHÍ SUÑE. Volum I. Departament de Territori, Habitatge i Transició Ecològica. 2026. 49 pàgines.

Ecos de l'univers violent.
MANEL PERUCHO. Editorial Bromera. 2026. 224 pàgines.

(*Capra pyrenaica pyrenaica*), popularment anomenada herc (en castellà, bucardo), que tristament va desaparèixer el 2000. L'altre és més esperançador: l'alliberament de linx ibèric (el felí més amenaçat del món) a Ossa, esdeveniment en el qual, és clar, en Chema va estar present.

Al final s'obrí el torn de preguntes, que van ser moltes perquè el tema va despertar força

interès, ultrapassant l'hora límit de la xerrada. Encara va quedar temps per a lliurar el tradicional llibre d'obsequi al conferenciant, i en aquest cas es van afegir tres llibres més per a la biblioteca d'ASAFONA, un d'ells de Montphoto. Chema també va fer donació d'un parell de llibres. En definitiva, una sessió d'aniversari del quart de segle d'ASAFONA que serví per enfortir els llaços amb aquesta entitat germana. ■

Grup de treball Antaxius

Trobada Anual d'Antaxius a la Plana de Lleida

El 6 de juny passat, va tenir lloc la trobada anual d'Antaxius que, com cada any, se celebra en algun indret de la nostra geografia. Aquestes sortides permeten aprofitar les diferents destreses i coneixements dels membres del grup per prospectar els ortòpters de la zona i elaborar-ne un inventari tan complet com sigui possible.

Tot i que tradicionalment les trobades es duen a terme el setembre, enguany s'ha optat per avançar-la a la primavera per fer-la coincidir amb la fenologia del llagost pedra, *Prionotropis flexuosa*.

Durant la jornada es van visitar tres localitats de la plana de Lleida: la timoneda d'Alfès i dues llacunes salines situades als sectors d'Artesa de Lleida i de Torres de Segre.

L'assistència fou reduïda, amb la participació de cinc membres de l'entitat, als quals es va afegir Joan Rodríguez, membre d'EGRELL. Dos dels participants, bons coneixedors de la zona, van exercir d'amfitrions i van contribuir decisivament a l'èxit de la prospecció.

A més del llagost pedra, es van poder observar espècies tan destacades com *Oedaleus decorus*, *Dociostaurus maroccanus*, *Mioscirtus wagneri*, *Stenobothrus festivus* i *Ramburiella hispanica*, fins a assolir un total de 25 tàxons d'ortòpters. En canvi, no es van detectar altres espècies de fenologia més tardana, com *Heteracris adspersa*, *Melanogryllus desertus* o *Truxalis nasuta*. Gràcies a l'expertesa d'un dels participants, també es van identificar tres espècies de màntids: *Empusa pennata*, *Mantis religiosa* i *Pijnackeria masettii*.

Per dur a terme la prospecció, i a més dels permisos personals corresponents, es va sol·licitar autorització de captura als gestors de l'espai. Les observacions obtingudes es van incorporar a la base de dades de biodiversitat de la reserva de Mas de Melons. Així mateix, es va mantenir el compromís

habitual d'introduir totes les dades al portal de ciència ciutadana Ornitho, on poden consultar-se tant les observacions com les fotografies obtingudes.

La visita també va permetre constatar el preocupant estat de conservació dels saladars de la plana de Lleida, fortament afectats per l'activitat agrícola, les infraestructures i les àrees industrials. Aquests hàbitats singulars mereixen una protecció urgent, alhora que cal aprofundir en el coneixement de la seva fauna invertebrada, encara insuficientment estudiada.

Llistat d'espècies obtingut durant la sortida:

Punt 1. Timoneda d'Alfès, Timoneda (41.5241420, 0.6650859)

- *Stenobothrus festivus* A Molt escàs
- *Parasteropleurus perezii* A Abundant
- *Oedaleus decorus* 1 A Molt escàs Nf Abundant
- *Dociostaurus maroccanus* 1 A Molt escàs
- *Omocestus raymondi* 2 A Escàs
- *Chorthippus apicalis* A Abundant
- *Tessellana tessellata* A Abundant Nf Abundant
- *Prionotropis flexuosa* A Molt escàs
- *Euchorthippus* sp Nf Escàs
- *Calliptamus wattenwyllianus* A Molt Abundant
- *Calliptamus* sp. Nf Molt Abundant
- *Platycleis sabulosa* A-Nf Abundant
- *Decticus albifrons* A Escàs
- *Pyrgomorpha conica* 1 A Molt escàs
- *Sphingonotus* aff. *caerulans* A Escàs
- *Oedipoda charpentieri* A-Nf Abundant
- *Dociostaurus jagoi occidentalis* Nf Abundant
- *Ramburiella hispanica* 1A Molt escàs Nf Escàs

(Continua)

Priocnemis flexuosa

- *Euchorthippus chopardi* A-Nf Escàs
- *Empusa pennata* F A Escàs
- *Mantis religiosa* Nf Abundant
- *Pijnackeria masettii* A Escàs

Punt 2. Timoneda d'Alfés, Llacuna salina 1
(41.5273576, 0.6746359)

- *Decticus albifrons* A-Nf Escàs
- *Platycleis sabulosa* A-Nf Abundant

- *Tessellana tessellata* A-Nf Abundant
- *Chorthippus apicalis* A Abundant
- *Mioscirtus wagneri maghrebi* Nf Escàs
- *Calliptamus wattenwyllianus* A Abundant
- *Calliptamus* sp. Nf Escàs
- *Sphingonotus* aff. *carrulans* A Escàs
- *Dociostaurus jagoi occidentalis* Nf Escàs

Punt 3. Alcarràs, Llacuna salina 2
(41.5581782, 0.4912751)

- *Tropidopola cylindrica* 2A Escàs
- *Aiolopus puissant* A-Nf Abundant
- *Sphingonotus* aff. *caerulans* A Escàs
- *Sphingonotus morini* A-Nf Escàs
- *Oedipoda caerulescens* A Molt escàs
- *Tessellana tessellata* A-Nf Abundant
- *Platycleis sabulosa* A-Nf Escàs
- *Calliptamus wattenwyllianus* A-Nf Abundant
- *Oecanthus pellucens* A Molt escàs
- *Dociostaurus jagoi occidentalis* 1F A Molt escàs Nf Abundant
- *Empusa pennata* F A Escàs ■

Sterna, la revista, número 37. Març-juny de 2026. 60 pàgines.

Grup de treball Felis, grup de recerca en carnívors

S'enregistra per primera vegada el llop a Andorra gràcies a un projecte del Grup de Recerca en Carnívors de Catalunya

La tardor passada, en el marc d'un projecte d'estudi dels carnívors a l'alta muntanya realitzat pel grup Felis-ICHN, es va detectar la presència d'un llop a la vall del Madriu, al sud-est d'Andorra.

Situació de la vall del Madriu

Des de la seva extinció durant el primer terç del segle passat, es tracta de les primeres imatges enregistrades d'aquesta espècie al país. L'observació s'engloba dins del procés de dispersió pels Pirineus de diversos individus originaris de la població italo-alpina, però ja provinents del Massís Central francès. Concretament, la presència de mascles solitaris en zones properes de l'Alta Cerdanya i l'Arieja feia possible l'arribada d'algun exemplar a Andor-

ra a través d'alguna vall fronterera, fet que ha tingut lloc finalment.

Malgrat la sorpresa inicial, no sembla que l'individu s'hagi establert el país, i per tant es tractaria d'una observació aïllada tal com apunten les autoritats andorranes a la nota que es pot consultar al seu [web](#). Serà interessant la monitorització que se'n faci, tant per part del cos de Banders a la banda andorran, com del cos d'Agents Rurals i l'Oficina Francesa de la Biodiversitat a les valls catalanes, juntament amb la col·laboració que pugui dur a terme el grup Felis-ICHN.

El projecte de seguiment promogut des del grup continuarà actiu fins a finals de 2026, amb càmeres instal·lades en aquesta vall andorran i d'altres de cerdanes, recollint informació sobre l'activitat dels carnívors al llarg de l'any entre els 2.000 i els 2.500 metres d'altitud. Un cop finalitzat el projecte, si es compta amb els mitjans necessaris i les autoritzacions pertinents, es valorarà la possibilitat de continuar estudiant els carnívors d'aquestes zones de muntanya. ■

Aigua. Una immersió ràpida. NARCÍS PRAT. Tibidabo Edicions. 2026. 195 p.

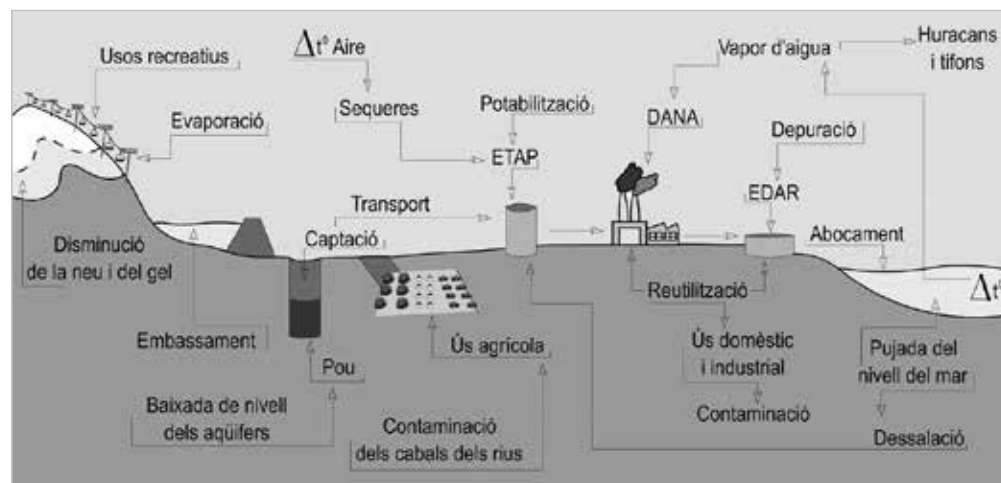
Aigua. Una immersió ràpida

El llibre ofereix una visió del cicle de l'aigua amb una perspectiva ecosistèmica i sense limitar-se només a les necessitats de l'espècie humana. El primer capítol (L'aigua és vida) anuncia que el llibre vol centrar-se en tots els organismes que viuen o depenen de l'aigua. El segon capítol parla de l'ai-

Podeu trobar presentacions i algunes publicacions sobre el tema del mateix autor es a: <https://www.fehm.cat/el-raco-de-narcis-prat/>

Comentaris sobre el llibre:

«La gestión del agua es inseparable de la planificación del territorio. Este es el viaje

Cicle de l'aigua modificat per l'home. Font: pròpia. Il·lustrador: Llogari Casas

gua com a recurs per l'espècie humana. En els capítols següents se sintetitza com els impactes produïts per l'ús de l'aigua per part de l'home afecten els ecosistemes (Qualitat de l'aigua) i el que fem per disminuir els impactes (Depuració de l'aigua).

A continuació es dedica un capítol a l'aigua i l'agricultura que en molts casos és la major consumidora d'aigua i s'introdueix el concepte d'aigua virtual. El capítol sisè tracta dels cabals de manteniment (mal dits ecològics) i com són un aspecte clau per garantir la biodiversitat en els rius. No podia faltar un capítol de sequeres i inundacions fent èmfasi, en les seves causes i en les mesures a tenir en compte per tal que no es repetixin. Clou el llibre una breu reflexió sobre la gestió de l'aigua, que és un tema que ell sol mereixia un parell de llibres. També hi ha alguns temes que es desenvolupen en forma de requadres on s'expliquen amb més detall i diverses taules i figures que han estat elaborades expressament pel llibre i que ajuden a entendre millor el text.

immersivo al que nos invita Narcís Prat, discípulo del gran Ramon Margalef y uno de los máximos exponentes de la «nueva cultura del agua». Centrado en la realidad del agua en Catalunya, se trata de un recorrido sugerente, informativo y reflexivo, y con un lenguaje llano y, a la vez, preciso. Alta divulgación para mejorar, individual y colectivamente, nuestra relación con el agua». (Javier Martin-Vide).

«Si a Catalunya busquem la saviesa sobre les aigües dolces que tenim en els rius, llacs o freàtics, la que cau del cel o ve de la fosa de la neu, sobre com permet la formació i funcionament dels ecosistemes, una de les primeres persones a qui preguntarem és en Narcís Prat. I vet ací que, molt encertadament, ell ha entès que era necessari fer accessibles els conceptes bàsics d'aquest tema essencial en un format fàcilment digerible per a molta gent. El resultat del seu generós esforç és aquest llibre. Aquest llibre que teniu a les mans bé es podria dir L'aigua: instruccions d'ús». (Jaume Terradas). ■

Vores

Aquest llibre, *Vores*, d'Ignasi Cebrian, és un diàleg constant entre la paraula i la imatge, entre l'emoció fotogràfica i el coneixement escrit.

Un recorregut personal i alhora poètic per la natura que ens envolta, de la qual formem part, i que massa sovint no respectem prou.

Al llarg del llibre hi apareix sovint la relació entre els humans i la natura: una relació feta d'admiració, dependència, transformació i, també, responsabilitat. Cada article sobre

natura i medi ambient va acompanyat d'una imatge.

Amb una mirada transversal i global, però alhora arrelada al nostre territori més proper –Manresa i el Bages, sobretot–, l'autor ens convida a observar i gaudir de la natura i del paisatge que ens envolta, entenent-lo. És un llibre per llegir, però també per mirar: per aturar-se en les fotografies en blanc i negre, deixar-se interpel·lar per les formes, les textures i els contrastos, i descobrir-hi una altra manera de pensar el món natural. ■

Vores, Ignasi Cebrian Ester. Parcir Edicions Selectes. 2026. 188 pàgines.

Junta Rectora de primavera del Parc Natural de les Capçaleres del Ter i del Freser

El 30 de març passat, es va celebrar la junta rectora de primavera del Parc Natural de les Capçaleres del Ter i del Freser. Es va dedicar la primera part de la reunió a l'informe de la Direcció General de Polítiques Ambientals i Medi Natural, en el qual Santi Farriol, el director del parc, entre altres temes, va presentar el programa Fet al Parc. Aquest programa s'ha dissenyat com a un instrument per fer valdre productes creats a escala local entorn del parc. L'etiqueta dels productes que s'acullen al projecte tindran una marca especial que ajudarà a reforçar el vincle entre la conservació i la producció local.

Feliçment, el parc natural tornarà a tenir personal de reforç i 3 de les 4 places del personal tècnic ja s'han recuperat. S'espera que les 4 places sortiran en concurs abans de final d'any.

Un altre tema destacable eren les subvencions que podran rebre els propietaris dels boscos malmesos per les ventades de l'hivern, especialment severs en aquest sector del Ripollès. Més endavant es farà una convocatòria per explicar com i què es podrà demanar. S'està fent el que es pot, ja que, per exemple, alguns dels itineraris del parc

natural s'han hagut de netejar tres vegades, amb el cost que això implica. A més s'ha hagut de donar prioritat a la neteja de les pistes i carreteres d'accés als nuclis habitats.

Es dedicà una part important de la reunió a comentar les molèsties causades per l'afluència massiva de visitants els mesos d'estiu. Es destaquen els punts conflictius de Fontalba i, cada cop més, del collet de la Gralla, on la gent aparca per pujar al Balandrau; es comenta que s'han comptabilitzat fins a 100 vehicles aparcats en la pista en aquest indret. Tant els alcaldes com els tècnics del parc estan al cas i s'intentarà resoldre o, com a mínim, reduir l'impacte dels visitants els propers mesos.

Els participants a la reunió estaven generalment d'acord que la sobrefreqüentació és un problema molt greu i cal regular les activitats al medi natural. Es debat si les ordenances municipals i normativa actual són suficients, o si cal alguna cosa més. S'acorda començar ja a treballar aquesta qüestió a través d'un grup de treball que intentarà suggerir maneres de controlar els banys als riu, els drons, l'accés motoritzats, etc. ■

Comissió de Territori de Catalunya

En la reunió del 24 de març passat, es va presentar l'estat d'elaboració i tramitació del Pla de protecció i ordenació del litoral, el qual abasta 91 municipis del litoral i que s'estén un quilòmetre terra endins i inclou també les aigües territorials. D'altra banda, es va aprovar definitivament el Pla director urbanístic d'activitat econòmica de la Plana de Lleida, el qual afecta espais naturals com la séquia de la Femosa i un sector de l'espai Mas de Melons-Alfés.

En la reunió del 9 de maig, es van retre comptes dels informes elaborats en relació

amb el Pla general de política forestal de Catalunya 2040 i el Projecte del Pla territorial sectorial per a la implantació de les energies renovables a Catalunya PLATER. En ambdós casos es reclama la millora de certs aspectes d'aquests plans, especialment en la part cartogràfica, normativa i de coherència amb altres figures de planejament sectorial.

També es va reconèixer l'elevat interès territorial del Pla Vallter 365, el qual preveu la construcció d'un telecabina des de Setcases fins a l'actual estació d'esquí. ■

Consell Científic Assessor del Consorci del Parc Natural de la Serra de Collserola

La reunió del 13 de maig passat, va començar amb l'exposició de l'estat en què es troba la redacció del pla de gestió de la riera de Vallvidrera. En aquest sentit, es va reclamar que aquest pla s'orienti clarament a la gestió i que no sigui un pla més dels molts que queden sense executar.

En relació amb els efectes de la pesta porcina a Collserola, des del parc s'informà de les limitacions amb què es van trobar a l'hora de fer els seguiments i estudis previstos, ja que inicialment des del Departament d'Agricultura es va dir que s'aturessin, però sembla

que les gestions fetes des del parc permetran que s'acabin autoritzant.

Una qüestió que es va debatre és que massa sovint la resposta habitual a qualsevol problema o necessitat, és dir que es farà un pla, un estudi, una normativa o un nou procés participatiu. En molts casos, la majoria de les actuacions que cal dur a terme són tan evidents, que la realització d'aquests nous estudis, plans o normes hauria de ser una actuació més i desenvolupar-se paral·lelament a actuacions i mesures concretes sobre el terreny, que és allò realment prioritari. ■

Las gramíneas fáciles.
CARLOS ROMERO ZARCO.
Editorial Jolube. 2026. 370
pàgines.

Vols rebre el NOTÍCIES més aviat, en color i amb enllaços als documents anunciats?

Contacta amb la Secretaria de la Institució (ichn@iec.cat) i demana la versió en format pdf!

Les xarxes socials de la ICHN

Seguiu les novetats relacionades amb les activitats de la ICHN a [Bluesky](#), [Instagram](#), [LinkedIn](#) i al canal [Youtube](#).

Amb el suport de

Generalitat de Catalunya
Departament de Territori,
Habitatge i Transició Ecològica

fundada el 1899

ICHN

Institució Catalana
d'Història Natural

Filial de l'Institut d'Estudis Catalans

Redacció: ICHN
C. del Carme, 47
08001 Barcelona
Tel. 933 248 582
Fax 932 701 180
A/e: ichn@iec.cat
A/I: <http://ichn.iec.cat>

Imprimeix: IMPREMTA BADIA, SL
ISSN (ed. electrònica) : 2339-5672
ISSN (Ed. impresa): 1135-8815
Maqueta: Albert Beltran
Dipòsit Legal: B.39829-1995

Legislació

Catalunya

Resolució ARP/902/2026, de 25 de març, per la qual s'ordena la **pesca a les aigües continentals** de Catalunya durant la temporada 2026. DOGC núm. 9635 de 30 de març de 2026.

Ordre TER/62/2026, de 16 d'abril, per la qual es revisa la designació de les zones vulnerables a la contaminació per nitrats procedents de fonts agràries i es modifiquen els annexos 19 i 20 del Decret 153/2019, de 3 de juliol, de gestió de la fertilització del sòl i de les dejeccions ramaderes i d'aprovació del programa d'actuació a les **zones vulnerables en relació amb la contaminació per nitrats** que procedeixen de fonts agràries. DOGC núm. 9649 de 21 d'abril de 2026.

Ordre ARP/69/2026, de 21 d'abril, sobre l'**aprofitament forestal del llentiscle i del bruc** amb finalitat comercial i del règim jurídic aplicable al boix grèvol. DOGC núm. 9655 de 29 d'abril de 2026.

Acord GOV/107/2026, de 12 de maig, pel qual s'impulsa la nova **Estratègia de gestió forestal sostenible** de Catalunya. DOGC núm. 9665 de 14 de maig de 2026.

Acord GOV/110/2026, de 19 de maig, pel qual es crea el Programa temporal per a la **protecció de la qualitat nocturna en el massís pirinenc** en el marc del projecte PYRE-NEIT. DOGC núm. 9670 de 21 de maig de 2026.

Resolució TER/1520/2026, d'11 de maig, per la qual s'aprova la **delimitació definitiva de disset espais** del Pla d'espais d'interès natural. DOGC núm. 9670 de 21 de maig de 2026.

Illes Balears

Ordre 11/2026, del conseller d'Agricultura, Pesca i Medi Natural, de 5 de juny, per la qual es regula la velocitat de les embarcacions dins de la Reserva Marina de l'illa de l'Aire i la pràctica del busseig col·lectiu amb escafandre a les **reserves marines de Menorca** i es modifiquen la composició de la Comissió de Seguiment de les reserves marines de Menorca i del Grup de Persones Expertes en Taurons i Rajades. BOIB núm. 073 d'11 de juny de 2026. ■

Han col·laborat en la redacció d'aquest NOTÍCIES: Sergi Cano, Rafael Carbonell, Ignasi Cebrian, Maria Josep Chesa, Josep Germain, Antonio Gómez-Bolea, Anna Grabalosa, Àngel Manuel Hernández, Alejandro Juárez, Mike Lockwood, Albert Masó, Narcís Prat, Xavier Soler.